

ZARZĄDZENIE Nr 06./K/2009
Burmistrza Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią

z dnia 5 stycznia 2009r

**w sprawie zatwierdzenia „PRZEPROWADZENIA ZADANIA AUDYTOWEGO
PROCEDURA P 1”**

Na podstawie art.33 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 48 i 57 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzenia audytu wewnętrznego (Dz. U. z 2008 r. Nr 66, poz. 406 z późn. zm.)

zarządza się, co następuje:

§ 1

Zatwierdzam „ Przeprowadzenie zadania audytowego procedura P1” stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Realizację wykonania zarządzenia powierzam audytorowi Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
Zenon Grzegorek

RADCA PRAWNY

Kazimierz Kolander
Bd-317

Z A T W I E R D Z A M:

BURMISTRZ

Zenon Grzegorek

Burmistrz Miasta i Gminy

Nakło nad Notecią

Urząd Miasta i Gminy w

Nakle nad Notecią

ul. Ks. Skargi 7

89 – 100 Nakło nad Notecią

PRZEPROWADZENIE ZADANIA AUDYTOWEGO	
PROCEDURA P 1	

SPIS TREŚCI

- I. Cel
- II. Zakres
- III. Odpowiedzialność
- IV. Sposób postępowania
  - 1. Planowanie zadania audytowego
  - 2. Planowanie wstępne
  - 3. Przeprowadzenie audytu
  - 4. Sprawozdanie z przeprowadzenia audytu
- V. Dokumentacja
- VI. Dokumenty powiązane
- VII. Załączniki od nr 1 do nr 8 do Procedury P1

I. CEL

Celem procedury jest zapewnienie, że planowanie zadania audytowego, przeprowadzenie audytu i sporządzenie dokumentacji będzie zgodne z przyjętymi zasadami.

II. ZAKRES

1. Badanie sprawozdań finansowych Urzędu przez następujące sprawdzenia:

- przestrzeganie zasad rachunkowości,
- zgodności zapisów w księgach rachunkowych z dowodami księgowymi,
- zgodność sprawozdań finansowych z zapisami w księgach rachunkowych.

2. Ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności systemów kontroli, w tym przestrzeganie procedur wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków;

3. Ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności przestrzegania procedur zarządzania ryzykiem i kierowania Urzędem.

3.1. Ocenę przestrzegania zasady celowości i oszczędności w dokonywaniu wydatków, uzyskiwania optymalnych efektów w ramach posiadanych środków oraz przestrzegania terminów realizacji zadań i zaciągniętych zobowiązań.

3.2. Badanie efektywności pobierania i gromadzenia środków publicznych, zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków ze środków publicznych, udzielanie zamówień publicznych oraz zwrotu środków publicznych.

III. ODPOWIEDZIALNOŚĆ

1. Burmistrz odpowiada za:

- podjęcie decyzji dotyczącej akceptacji rekomendacji audytora a następnie ich wdrożenie,
- za przydatność i skuteczność struktur kontroli wewnętrznej, Kierownik jednostki powinien zapewnić odpowiednią strukturę kontroli wewnętrznej a także jej weryfikowanie i usprawnianie, tak, aby była ona skuteczna.
- ustalanie akceptowalnych poziomów ryzyk oraz podejmowanie kroków koniecznych do ich identyfikacji, mierzenia, monitorowania i kontrolowania.

2. Audytor wewnętrzny odpowiada za:

- przeprowadzenie zadania audytowego w sposób zgodny z procedurami.
- rzetelność, niezależny charakter i obiektywizm ocen i wniosków.

3. Odpowiedzialność naczelników, pracowników.

- Kierownik audytowanej komórki zapewnia audytorowi wewnętrznemu warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia audytu wewnętrznego, przedstawia żądane dokumenty oraz ułatwia terminowe udzielanie wyjaśnień przez pracowników tej komórki.
- Pracownicy komórki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, są zobowiązani, na żądanie audytora wewnętrznego, udzielać rzetelnych, zgodnych z prawdą wyczerpujących informacji i ustnych wyjaśnień.
Udzielone informacje i złożone ustne wyjaśnienia powinny być utrwalone na piśmie oraz podpisane przez osobę, które je złożyła, i przez audytora wewnętrznego albo przez samego audytora wewnętrznego.

IV. SPOSÓB POSTĘPOWANIA

Na etapie planowania oraz w trakcie przeprowadzania audytu stosuje się metody i techniki badawcze określone w PODRĘCZNIKU AUDYTU WEWNĘTRZNEGO Ministerstwa Finansów.

Dokumenty robocze tworzone i przechowywane są zgodnie z zasadami określonymi w „PODRĘCZNIKU AUDYTU WEWNĘTRZNEGO W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ” Ministerstwa Finansów.

1. Planowanie zadania audytowego.

Zadaniem audytowym jest zespół czynności, których celem jest uzyskanie kompletnej i wiarygodnej informacji o procesach mających wpływ na skalę ryzyka występującego w danym obszarze działania Urzędu.

1.1. Zadania audytowe ustalane są na podstawie dokonywanej przez audytora wewnętrznego analizy ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Urzędu.

1.2. Audytor wewnętrzny podejmuje zadania audytowe zgodnie z planem zatwierdzonym do 31 października bieżącego roku przez Burmistrza.

1.3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach a zwłaszcza w przypadku zajścia zdarzeń mających wpływ na ocenę zagrożeń wynikających z analizy ryzyka, może być przeprowadzone zadanie audytowe nie znajdujące się w rocznym planie audytu.

Decyzje w tym zakresie podejmuje Burmistrz w porozumieniu lub na wniosek audytora wewnętrznego.

1.4. Jeżeli do zrealizowania zadania audytowego wymagana jest specjalistyczna wiedza, audytor może otrzymać wsparcie merytoryczne spośród pracowników Urzędu lub wystąpić z wnioskiem o powołanie rzeczoznawcy. Wzór WNIOSKU O POWOŁANIE RZECZOZNAWCY (Załącznik nr 1 do P1)

2. Planowanie wstępne.

Planowanie wstępne obejmuje określenie obiektów, celów i zakresu zadania audytowego.

2.1. Do planowania zadania audytowego, audytor może wykorzystać LISTĘ WERYFIKACYJNĄ CELÓW I PLANOWANIA ZADANIA AUDYTOWEGO. – (Załącznik nr 2 do P1)

2.2. Badanie wstępne.

2.2.1. Badanie wstępne polega na zbieraniu informacji na temat obszaru objętego audytem w celu:

- zrozumienia podstawowych procesów i mechanizmów badanej działalności,
- wyodrębnienia istotnych spraw wymagających szczególnej uwagi w trakcie bieżącego zadania audytowego,
- zidentyfikowanie istniejących mechanizmów kontroli,
- uzyskania informacji ułatwiających przeprowadzenie audytu,
- ustalenie, czy konieczne jest przeprowadzenie audytu w danym obszarze.

Jeżeli okaże się, że nie jest to konieczne należy sporządzić protokół przejściowy.

2.2.2. Audytor wewnętrzny dokonuje identyfikacji wstępnej oceny ryzyka w badanym obszarze oraz identyfikuje i ocenia mechanizmy kontroli wewnętrznej. Sposób identyfikacji i oceny ryzyka dokonuje stosując metody opisane w podręczniku audytu wewnętrznego Ministerstwa Finansów.

2.2.3. W celu poznania i udokumentowania obszarów audytu oraz procesów w nim zachodzących audytor wykorzystuje w swoim działaniu metody i techniki badawcze np. testy kroczące pozwalające przejść po procesie od początku do końca, ścieżkę audytu określającą dokumenty lub informacje na każdym etapie procesu oraz osoby odpowiedzialne za ich tworzenie, akceptację i sprawdzenie.

2.2.4. Przed przystąpieniem do czynności audytowych audytor przygotowuje : kwestionariusze, check listy, wykaz dokumentów, które chce uzyskać od jednostki audytowanej.

2.3. Program zadania audytowego.

Program zadania audytowego stanowi szczegółowy plan pracy do realizacji w ramach danego zadania, Wzór formularza PROGRAMU ZADANIA AUDYTOWEGO (Załącznik nr 3 do P1).

Program zadania audytowego powinien zawierać :

- oznaczenie zadania audytowego,
- cel zadania audytowego,
- podmiotowy i przedmiotowy zakres zadania audytowego,
- ocenę ryzyka,
- wskazówki metodyczne,

(Załącznik nr 4 do P1) przedstawia przykładowy SZCZEGÓŁOWY PROGRAM AUDYTU

3.Przeprowadzenie audytu.

3.1. Upoważnienie do przeprowadzenia audytu wewnętrznego jest wydawane dla audytora wewnętrznego do przeprowadzenia audytu wewnętrznego w danym roku, zgodnie z planem audytu, oraz każdorazowo do przeprowadzenia zadania audytowego poza planem audytu wewnętrznego.

UPOWAŻNIENIE DO PRZEPROWADZENIA AUDYTU WZÓR (Załącznik nr 5 do P1).

3.2.Narada otwierająca.

3.2.1. Narada otwierająca odbywa się na miejscu w jednostce audytowanej.

3.2.2. Podczas narady otwierającej audytor wewnętrzny przedstawia: cel, tematykę i założenia organizacyjne zadania audytowego.

3.2.3. Naczelnik/kierownik audytowanej jednostki przedstawia informacje dotyczące funkcjonowania podległej jednostki w celu wyeliminowania wszelkich zakłóceń w pracy jednostki spowodowanych przeprowadzaniem audytu oraz tryb i terminy sporządzania materiałów niezbędnych do przeprowadzenia audytu i sposób ich

przekazania audytorowi przez kierujących jednostkami audytowanymi lub osoby wyznaczone.

3.2.4. Z narady sporządzany jest protokół, który podpisuje audytor i Naczelnik/kierownik audytowanej jednostki. Wszelkie ewentualne zastrzeżenia i sprzeciwy muszą być zamieszczone w protokole. Protokół dołączany jest do akt bieżących audytu. (Załącznik nr 6 do P1) PROTOKÓŁ Z WYWIADU / ROZMOWY.

3.3. Zbieranie danych, testowanie i ocena systemu kontroli wewnętrznej.

3.3.1 Na miejscu w badanej jednostce audytor wewnętrzny zapoznaje się z dokumentami, przeprowadza rozmowy z pracownikami, posługuje się kwestionariuszami i listami kontrolnymi w celu uzyskania informacji na temat mechanizmów kontroli wewnętrznej funkcjonujących w danym procesie.

3.3.2 Kierujący audytowaną jednostką lub pracownicy przez nich wyznaczeni mają obowiązek opracowania i przekazywania materiałów i informacji dotyczących zakresu działania ich jednostek, o które wystąpi audytor wewnętrzny w trakcie zadania audytowego. Pozyskiwanie tych informacji nie wymaga zgody kierującego jednostką audytowaną, którego ani obecność ani pośrednictwo podczas przeprowadzania badania nie jest konieczne.

3.3.3 Dokumentacja przeprowadzonych wywiadów jest prowadzona w formie notatek i dołączona do bieżących akt audytu.

3.3.4 Dla uzyskania dowodów, że mechanizmy są stosowane i są one skuteczne audytor wewnętrzny może przeprowadzić testy zgodności, testy wiarygodności, analizy lub stosuje inne techniki badawcze.

Wyniki testów i wniosków dotyczących efektywności mechanizmów kontroli powinny być udokumentowane.

3.3.5. Obserwacja wykonywanych zadań przez pracowników audytowanej jednostki dostarcza danych na temat kultury organizacyjnej w danej jednostce. Na tej podstawie wyciągane są wnioski, co do analizy i oceny środowiska kontroli, organizacji pracy i poszanowania obowiązków pracowniczych. Są to elementy decydujące o jakości i terminowości pracy.

Notatki z tych spostrzeżeń dołącza się do akt bieżących audytu.

3.4. Pozostałe techniki zbierania danych

a) Przeprowadzanie oględzin wykonywane jest w przypadkach, gdy należy

zweryfikować stan rzeczywisty zasobów jednostki audytowanej ze stanem deklarowanym. Czynności sprawdzające przeprowadza audytor, a wyniki ujmuje w protokole, który załącza do akt bieżących audytu. Czynności sprawdzające nie są tożsame z inwentaryzacją zasobów jednostki, która jest obowiązkiem i zadaniem tej jednostki. Natomiast w ramach testów wiarygodności audytor wewnętrzny może wybrać sobie próbę wśród już zinwentaryzowanych przedmiotów i dokonać ponownego ich przeliczenia.

b) Rekonstrukcja wydarzeń lub obliczeń pozwala ocenić dokładność i prawidłowość zastosowanych działań oraz wiarygodność wyników uzyskanych w ramach procedury poddawanej badaniu. Przebieg czynności powinien być udokumentowany w notatce załączonej do akt bieżących audytu.

c) Sprawdzanie rzetelności informacji poprzez porównywanie jej z informacją pochodzącą z innego źródła, czyli wielokrotne sprawdzanie np.: danych z wywiadów z dokumentacją, jest formą sprawdzenia wiarygodności informacji oraz badaniem przestrzegania procedur bezpieczeństwa w jednostce audytowanej. Formą dokumentacji z tych czynności będą notatki załączone do akt bieżących audytu.

3.4.1. Porównanie określonych zbiorów danych w celu wykrycia operacji nieprawidłowych lub wymagających wyjaśnienia służy dokonaniu przeglądu analitycznego w jednostce audytowanej. Audytor wewnętrzny porównuje plany istniejące w jednostce takie, jak:

- plany finansowe,
- plany pracy,
- plany szkoleń,
- plany zamówień publicznych itp.

Badanie to przebiega pod kątem wykrycia operacji nieprawidłowych, niejasności, niespójności, braku dostatecznego uzasadnienia itp. Przeprowadzając testy kontroli audytor powinien ustalić:

- cel testu,
- opracować, uporządkować i udokumentować oczekiwania,
- odtworzyć i sformatować dane,
- przeprowadzić procedurę analityczną,
- ocenić wyniki, oszacować przyczynę problemów, określić potrzebę dalszych

badania,

- sformułować wnioski i udokumentować je.

3.4.2. Zestawienia i obliczenia otrzymane lub opracowane w trakcie zadania audytowego powinny być podpisane przez kierownika jednostki audytowanej. Odpisy i kopie dokumentów otrzymane z audytowanej jednostki powinny być potwierdzone przez pracowników tej jednostki. W przypadku zdarzeń, które mają istotne znaczenie dla przeprowadzenia audytu należy sporządzić notatkę służbową.

3.4.3. Istotne informacje uzyskane w trakcie prowadzenia spotkań, wywiadów włącznie z rozmowami telefonicznymi można udokumentować na formularzu PROTOKÓŁ Z WYWIADU / ROZMOWY. (Załącznik nr 6 do P1).

3.4.4. Dokonując analizy i oceny systemu kontroli wewnętrznej audytor wewnętrzny może wykorzystać ARKUSZ OCENY SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ. Zgodnie z podręcznikiem „Metodologii, metod i technik badawczych w audycie wewnętrznym”. Opracowując ustalenia audytu należy uwzględnić:

- stwierdzenie stanu istniejącego:, co jest?
- kryteria:, co powinno być?
- skutek:, co z tego wynika?
- przyczyna:, dlaczego tak się stało?
- zalecenie:, co należy zrobić?

4.Sprawozdanie z przeprowadzenia audytu.

4.1. Projekt sprawozdania.

4.1.1. Po zakończeniu przeprowadzania audytu audytor wewnętrzny sporządza projekt sprawozdania, w którym informuje o ustaleniach, uwagach i wnioskach (zaleceniach) i ich terminu i trybu wdrożenia. FORMULARZ SPRAWOZDANIA Z PRZEPROWADZONEGO AUDYTU (Załącznik nr 7 do P1).

4.1.2. Dyrektor/kierownik jednostki ma prawo w terminie 14 dni tj. na naradę zamykającą złożyć dodatkowe wyjaśnienia lub umotywowane zastrzeżenia dotyczące ustaleń stanu faktycznego, analizy przyczyn i skutków stwierdzonych uchybień oraz uwag i wniosków zawartych w sprawozdaniu.

4.1.3. W razie zgłoszenia dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń, o których mowa wyżej, audytor wewnętrzny dokonuje ich analizy i w miarę potrzeby podejmuje

dodatkowe czynności wyjaśniające w tym zakresie, a w przypadku stwierdzenia zasadności całości lub części dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń- zmienia lub uzupełnia odpowiednią część albo całość sprawozdania.

4.2.Narada zamykająca.

4.2.1. Narada zamykająca odbywa się na miejscu w jednostce audytowanej

W naradzie uczestniczą kierownik audytowanych komórek oraz wskazani przez niego pracownicy. Burmistrz zapoznaje się ze sprawozdaniem i proponuje skład narady.

4.2.2. W przygotowanej przez audytora strategii prezentacji tematu powinny zostać uwzględniony następujący podział ustaleń na:

- istotne ustalenia kierowane do kierownictwa najwyższego szczebla.
- uwagi sprawy mniej ważne przedstawione ustnie lub w formie nieformalnej notatki pracownikom odpowiedzialnym za nadzór,

4.2.3. Celem narady zamykającej jest poinformowanie kierownictwa audytowanej jednostki o wynikach audytu i o procesie sprawozdawczym. Kierownictwo jednostki audytowanej ma prawo do ustosunkowania się do sprawozdania, a także do wyrażenia własnych ocen i opinii oraz do przedstawienia wyjaśnień dotyczących wyników audytu. Na naradzie zostaje osiągnięte porozumienie na temat ustaleń audytu oraz zapoznanie się z propozycjami działań naprawczych.

4.2.4. W czasie narady zamykającej sporządzany jest „PROTOKÓŁ Z NARADY ZAMYKAJĄCEJ” (Załącznik nr 8 do P1). W protokole uwzględniamy wszystkie ustalenia omawiane na naradzie. Protokół z narady podpisuje Naczelnik/kierownik komórki audytowanej i audytor.

4.2.5. Sprawozdanie w dwóch egzemplarzach podpisane przez audytora przekazane są do akceptacji Burmistrza. Następnie zaakceptowane ostateczne 2 oryginały sprawozdania przekazywane są do jednostki audytowanej z prośbą o podpisanie przez osoby odpowiedzialne za daną jednostkę. Po podpisaniu sprawozdania otrzymują:

- 1 egzemplarz - Burmistrz,
- 1 egzemplarz - audytor wewnętrzny włącza do bieżących akt audytu.

Kierownik jednostki, na podstawie sprawozdania z przeprowadzenia audytu wewnętrznego, podejmuje działania mające na celu usunięcie uchybień oraz

usprawnienie funkcjonowania jednostki w zakresie gospodarki finansowej, informując o tym audytora wewnętrznego.

4.3. Wykonanie zaleceń

4.3.1. W terminie do 2 miesięcy od dnia otrzymania sprawozdania dyrektor/kierownik jednostki audytowanej przedstawia raport ze stanu zrealizowania zaleceń.

Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania sprawozdania z przeprowadzenia audytu wewnętrznego nie zostaną podjęte działania mające na celu usunięcie uchybień w zakresie funkcjonowania gospodarki finansowej, kierownik jednostki informuje o tym Głównego Inspektora Audytu Wewnętrznego oraz audytora wewnętrznego, uzasadniając brak podjęcia działań.

4.4. Postępowanie w przypadku podejrzenia o naruszenie prawa

4.4. Jeżeli w trakcie przeprowadzania audytu, audytor wewnętrzny dostrzeże znamiona czynów, które według jego oceny kwalifikują się do wszczęcia postępowania w zakresie dyscypliny finansów publicznych, postępowania karnego lub postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe i wykroczenie skarbowe, wówczas ma obowiązek o tym fakcie powiadomić Burmistrza i ustalić dalszy tryb postępowania.

V. DOKUMENTACJA

1. Dokumenty tworzone przez audytora w trakcie przeprowadzania zadania audytowego będą następująco numerowane:

AW/AB/091/ 08/1/D/1

- AW – symbol komórki emitującej dokument,

- AB – Akta Bieżące,

- 0912 – symbol klasyfikacyjny według Rzecznego wykazu akt Starostwa,

- {ORP} – symbol komórki odbierającej,

- 05 – rok,

- 1 – numer zadania audytowego,

- D – kategoria akt audytu w dokumentacji roboczej zadania audytowego

- 1 – kolejny numer dokumentu w obrębie zadania audytowego.

2. Okres przechowywania dokumentacji zadania audytowego:

- programu zadania audytowego,
- dokumentów roboczych,
- sprawozdań z audytu

wynosi 3 lata. Dokumenty te dołączane są do akt bieżących.

VI. DOKUMENTY POWIĄZANE

1. Podręcznik audytu wewnętrznego w administracji publicznej ministerstwa finansów
2. Standardy audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych.
3. Metodologii, metod i technik badawczych w audycie wewnętrznym.

VII. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- Załącznik nr 1 Wniosek o powołanie rzeczoznawcy do udziału w zadaniu audytowym.
- Załącznik nr 2 Lista weryfikacyjna celów i planowania zadania audytowego.
- Załącznik nr 3 Program zadania audytu wewnętrznego.
- Załącznik nr 4 Szczegółowy program audytu.
- Załącznik nr 5 Upoważnienie do przeprowadzenia audytu wewnętrznego.
- Załącznik nr 6 Protokół z wywiadu (rozmowy).
- Załącznik nr 7 Sprawozdanie z przeprowadzonego audytu.
- Załącznik nr 8 Protokół z narady zamykającej.

Załącznik nr 1 do Procedury P 1

Wniosek o powołanie rzeczoznawcy do udziału w zadaniu audytowym.

Na podstawie art. 54g ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r o finansach publicznych
(tekst jednolity – Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104)

powołuję rzeczoznawcę w dziedzinie :

.....
w osobie .....

.....
do udziału w dniu / dniach *) .....

w .....

(miejsce, przedmiot i zakres czynności audytowych, w których ma wziąć
udział rzeczoznawca)

.....
Rzecznawca dokonuje czynności audytowych samodzielnie / we współpracy z
audytorami wewnętrznymi uczestniczącymi w zadaniu audytowym.*)

.....
(podpis audytora wewnętrznego)

.....
(podpis Burmistrza)

*) Niepotrzebne skreślić .

Załącznik nr 2 do Procedury P1

**LISTA WERYFIKACYJNA CELÓW I PLANOWANIA ZADANIA
AUDYTOWEGO**

Nazwa zadania audytowego: .....

Planowany termin rozpoczęcia: .....

Planowany termin zakończenia : .....

Sygn. dok. rob.   Termin wykonania :

1. Przegląd sprawozdania z poprzedniego audytu / kontroli oraz formularza przeglądu poaudytowego w celu określenia i udokumentowania wszelkich niezbędnych szczególnych działań kontynuacyjnych. ....
2. Przegląd rozliczenia czasu poprzedniego audytu w kontekście przedstawionych ustaleń i wniosków. Dokumentacja uzasadniająca potrzebę wprowadzenia ewentualnych korekt zakresu audytu w konsekwencji wyników poprzednich audytów ....
3. Udokumentowanie wszelkich zmian wprowadzonych do oceny ryzyka audytu podanej w dokumentach roboczych poprzednich audytów. ....
4. Kontakt z audytorem / kontrolerem zewnętrznym, w celu sprawdzenia, czy mają jakieś konkretne zastrzeżenia do planowanego audytu lub życzą sobie wykonania jakiegoś konkretnego testu z zakresu audytu wewnętrznego. ....
5. Zwięźle sformułowanie celów audytu na piśmie, aby skupić wysiłki na ich osiągnięciu, a następnie ułatwić ocenę, czy audyt spełnił swój cel.
Wskazówka - generalnie cele audytu można formułować w kontekście oceny:
  - wiarygodności i uczciwości danych zarejestrowanych transakcji, ...
  - zgodności z zasadami, dyrektywami procedurami, planami, prawem lub przepisami, ...

- zabezpieczenia majątku, ...
  - oszczędnego i efektywnego użytkowania zasobów, ...
  - wykonania planu i osiągnięcia celów programów i operacji. ....
6. Przygotowanie „Ewidencji wykorzystania zaplanowanego czasu na poszczególne etapy zadania audytowego” zgodnie z formularzem zał. nr 3 do procedury P 1 .
.....
  7. Opracowanie programu szczegółowego audytu
.....
  8. Przygotowanie i przesłanie pisma zawiadamiającego dyrektorów audytowanych departamentów terminie, zakresie i celu przeprowadzanego audytu
.....
  9. Udokumentowanie uzasadnienia wyboru stron do uczestnictwa w naradzie otwierającej i zamykającej audyt. Wybrani przedstawiciele audytowanych departamentów winni gwarantować wprowadzenie uzgodnionych działań naprawczych.
.....
  10. Powiadomienie dyrektora / dyrektorów audytowanych departamentów na naradzie otwierającej o celach audytu. Udokumentowanie pozyskanych od nich uwag i sugestii, jak usprawnić proces audytu .
.....
  11. Przygotowanie i udokumentowanie szczegółowego programu audytu w oparciu o informacje uzyskane w czasie narady otwierającej oraz wstępne badania w terenie.
.....

Nakło, dnia .....

.....
Podpis audytora wewnętrznego

Załącznik nr 3 do Procedury P1

PROGRAM ZADANIA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

Nazwa zadania audytowego	
Nr zadania audytowego	
Sygnatura dokumentu roboczego	
Łączna liczba przyznanych dni (Roczny plan audytu)	
Planowana data rozpoczęcia audytu	
Planowana data ogłoszenia sprawozdania z przeprowadzonego audytu	
Planowany data ogłoszenia ostatecznego sprawozdania z przeprowadzonego audytu	

Cel audytu:	
Zakres zadania audytowego : a) podmiotowy, b) przedmiotowy,	
Planowana metodyka / techniki audytu	
Ocena ryzyka audytu i mechanizmów kontroli wewnętrznej	
Planowany czas trwania audytu	
Uwagi	

Nakło, dnia .....

.....
(Podpis audytora wewnętrznego)

PRZYKŁADOWY SZCZEGÓŁOWY PROGRAM AUDYTU.

1. Napisać plan audytu.
2. Przeprowadzić analizę ryzyka.
3. Założyć kartotekę główną i kartotekę bieżącą.
4. Dwa tygodnie przed rozpoczęciem audytu napisać pismo do Dyrektora jednostki audytowanej (JA) informujące o planowanym terminie rozpoczęcia audytu.
5. Napisać pismo do pracownika JA wyznaczonego do kontaktu z audytorem z prośbą o przekazanie potrzebnych dokumentów.
6. Przeprowadzić wstępne zapoznanie z audytowanym departamentem.
7. Wykonać potrzebne diagramy i opisać działalność JA (tu uzgadniamy kryteria z audytowanym)
8. Zorganizować spotkanie otwierające audyt..
9. Zaplanować wszystkie przewidywane na tym etapie testy i inne czynności audytowe..
10. Napisać szczegółowy program testów.
11. Przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych czynności audytu. (rozmów, testów, obserwacji, analiz itp.)
12. Jeżeli zachodzi potrzeba szybkiego zareagowania audytora , napisać raport przejściowy.
13. Przygotowanie raportu wstępnego.
14. Spotkanie podsumowujące audyt.
15. Przekazanie do JA sprawozdania / raportu wstępnego z prośbą o pisemną odpowiedź, z podaniem terminu.
16. Napisać sprawozdanie / raport z audytu.
17. Przesłanie sprawozdania właściwym adresatom.

Załącznik nr 5 do Procedury P1

Upoważnienie do przeprowadzania audytu wewnętrznego.

Na podstawie art. 54g ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r o finansach publicznych
(tekst jednolity – Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104)

upoważnia się Pana / Panią *) .....
(imię i nazwisko

.....
stanowisko służbowe)

do przeprowadzenia audytu wewnętrznego zgodnie z planem audytu wewnętrznego /
poza planem audytu wewnętrznego *)

w .....
(nazwa i adres jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny)

Upoważnienie jest ważne za okazaniem dowodu osobistego / legitymacji służbowej *)

nr..... oraz poświadczenia bezpieczeństwa nr .....

upoważniającego do dostępu do informacji niejawnych,

oznaczonych klauzulą .....

Termin ważności upoważnienia upływa z dniem .....

.....
(pieczętka i podpis Burmistrza)

Ważność upoważnienia przedłuża się do dnia .....

*) niepotrzebne skreślić.

PROTOKOŁ Z WYWIADU (ROZMOWY)

Nazwa komórki audytowanej:	
Nr zadania audytowego:	
Sygnatura dokumentu roboczego:	
Temat zadania audytowego:	
Data przeprowadzenia rozmowy :	
Przedmiot wywiadu / rozmowy	

.....
(Podpis audytora wewnętrznego)

Nakło, dnia.....

Załącznik nr 7 do Procedury P1

SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZONEGO AUDYTU.

Nazwa zadania audytowego : .....

Nr zadania audytowanego : .....

Sygnatura dokumentu roboczego: .....

Nazwisko audytora wykonującego audyt: .....

Cel audytu : .....

Zakres i specyfikacja prac audytowych : .....

Czas przeprowadzania audytu : .....

Okres poddawany audytowi : .....

Nazwa audytowanego departamentu : .....

Nazwisko dyrektora
audytowanego departamentu .....

STRESZCZENIE PRZEBIEGU AUDYTU :

- ważne ustalenia
- ważne wnioski,
- zalecenia.

TŁO INFORMACYJNE:

- Krótki przegląd operacji wykonywanych przez instytucję i audytowany departament, a w ich obszarach operacyjnych cele, strategie i inne informacje zasadniczo istotne dla audytu.
- * Nazwiska i stanowiska osób stojących na czele danej JSFP w trakcie badanego okresu oraz osoby odpowiedzialne za audytowany obszar.
- * Kto i kiedy audytował / kontrolował daną JSFP lub obszar operacyjny.
- Braki wykazane w trakcie [poprzedniego audytu i czy zostały wyeliminowane.

USTALENIA :

- Wymienić w kolejności priorytetów.

WNIOSKI

ZALECENIA

- Treść złożonych zaleceń.
- Czas na wdrożenie i osoba odpowiedzialna za wdrożenie.

PODSUMOWANIE

OSTATECZNE WNIOSKI

OCENA

LICZBA ANEKSÓW I EGZEMPLARZY OSTATECZNEGO SPRAWOZDANIA

PODPIS AUDYTORA WEWNĘTRZNEGO

AKCEPTACJA BURMISTRZA

WYKAZ ADRESATÓW OSTATECZNEGO SPRAWOZDANIA

.....

Data

.....

Podpis audytora wewnętrznego

PROTOKÓŁ Z NARADY ZAMYKAJĄCEJ

Nazwa zadania audytowego : .....

Nr zadania : .....

Sygnatura dokumentu roboczego:.....

Termin narady : .....

Nazwisko i imię
audytora wewnętrznego
obecnego na naradzie : .....

Imiona i nazwiska przedstawicieli
departamentów audytowanych
obecnych na naradzie : .....

Imiona i nazwiska oraz stanowiska
osób dodatkowo zaproszonych na
naradę .....

* Ustalenia (określenie rodzaju i charakteru
słabości mechanizmu kontrolnego) .....

* Zalecenie : .....

* Określenie czynników , które mogły mieć
wpływ na charakter i zakres procedur
audytu wewnętrznego .....

* Ustalenia włączyć do sprawozdania : „ TAK”
„ NIE” (podaj powód) .....

* Uwagi dyrektora audytowanego
departamentu do ustaleń z audytu.
W tym proponowane przez dyrektora
działania naprawcze .....

Podpis audytora sporządzającego protokół .....